

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 282/09-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. augusta 2009 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., a. s., B., zastúpenej advokátom T. K., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Nc 25/2008 z 22. júla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. októbra 2008 telefaxom a 8. októbra 2008 poštou doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom T. K., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Nc 25/2008 z 22. júla 2008.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou konania na strane žalovanej v konaní o ochranu osobnosti vedenom Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 19 C 139/2005. Odvolanie sťažovateľky (v sťažnosti sťažovateľka chybné uvádza „odvolanie žalobcu“, pozn.) bolo na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v elektronickej podateľni náhodným výberom v súlade s platným rozvrhom práce tohto súdu pridelené na vybavenie senátu 6 Co zloženého z predsedníčky A. B. a členov senátu JUDr. M. M. a JUDr. J. M. Vec je vedená krajským súdom pod sp. zn. 6 Co 392/2007. Žalobcom v predmetnom konaní o ochranu osobnosti je JUDr. Š. H., v tom čase minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalobca“).

Sťažovateľka uviedla, že „celkovo sa v konaní o ochranu osobnosti konali dve odvolacie pojednávania (dňa 21. 02. 2008 a dňa 15. 05. 2008). Na 03. 07. 2008 bolo vytyčené ďalšie odvolacie pojednávanie. Pred začiatkom pojednávania oznámila predsedníčka senátu Sťažovateľovi (žalobca a ani jeho právna zástupkyňa na pojednávaní prítomní neboli), že dňa 02. 06. 2008 (podľa zápisnice z pojednávania išlo o podanie žalobcu doručené súdu dňa 03. 07. 2008) podal voči nej žalobca námietku zaujatosti. S týmto bolo pojednávanie odročené na neurčito.“

Žalobca namietal zaujatosť zákonnej sudkyne z dôvodu, že proti nej bol podaný podnet na disciplinárne konanie Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“). Žalobca ako minister spravodlivosti Slovenskej republiky tento podnet musí preveriť a toto by mohlo spochybníť rozhodovanie uvedenej sudkyne v konaní o ochranu osobnosti.

Dňa 6. augusta 2008 bolo právnenému zástupcovi sťažovateľky doručené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Nc 25/2008 z 22. júla 2008, ktorým bola predsedníčka senátu A. B. (ďalej len „zákonná sudkyňa“) vylúčená z pojednávania a rozhodovania vo veci sp. zn. 6 Co 392/2007.

Podľa názoru sťažovateľky „v rozhodnutí Najvyššieho súdu absentuje úplné posúdenie či boli pri námietke zaujatosti splnené podmienky jej uplatnenia účastníkom

konania podľa § 15a Osp. Najmä Najvyšší súd Slovenskej republiky neskúmal, či námietka zaujatosti bola podaná v zákonom stanovenej lehote odkedy sa žalobca v Konaní o ochranu osobnosti mohol dozvedieť o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený.“. Sťažovateľka v tejto súvislosti zdôrazňuje, že „podľa jeho informácií bol podnet na disciplinárne stíhanie predsedníčky senátu A. B. doručený na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v októbri 2007“.

Sťažovateľka ďalej uvádza, že „Osp. rozoznáva v tejto súvislosti materiálne podmienky (§ 14 ods. 1) pre vylúčenie sudcu. V súlade so zásadou kontradiktórnosti občianskeho súdneho konania sú v ustanovení § 15a ďalej ustanovené formálne podmienky, ktoré musí účastník namietajúci možnú zaujatosť sudcu splniť, aby bolo možné o jeho námietke rozhodnúť, resp. jej vyhovieť.

Obe podmienky (materiálne ako aj formálne) musia byť splnené kumulatívne. Aj keby existovali dôvody, na základe ktorých možno mať objektívne pochybnosti o nestrannosti zákonného sudcu, tohto nie je možné vylúčiť z prejednávania a rozhodovania o veci ak účastník nesplnil podmienky podľa § 15a Osp.

V Konaní o ochranu osobnosti namietol žalobca možnú zaujatosť predsedníčky senátu podľa Uznesenia dňa 02. 06. 2008, podľa zápisnice z pojednávania dňa 03. 07. 2008 (v deň pojednávania). Ak by žalobca podal námietku v posledný deň zákonnej lehoty v zmysle ustanovení § 15a ods. 2 musel mať možnosť dozvedieť sa o dôvode, pre ktorý má byť predmetný sudca vylúčený najneskôr dňa 16. 05. 2008. Ak by kedykoľvek pred uvedeným dátumom mal žalobca objektívne čo i len možnosť dozvedieť sa o takomto dôvode, bola by námietka voči A. B. podaná po zákonnej lehote 15 dní, ktorú nemožno nijako odpustiť.“.

Na základe uvedených skutkových okolností sťažovateľka zastáva názor, že najvyšší súd porušil jej základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy tým, že:

„... podľa jeho názoru nie sú splnené zákonné predpoklady pre vylúčenie A. B. ako zákonného sudcu z Konania o ochranu osobnosti nakoľko námietka bola zo strany žalobcu podaná po uplynutí zákonnej lehoty podľa § 15a ods. 2 Osp. Napriek tejto skutočnosti bola

Uznesením v rozpore so zákonom A. B. ako zákonný sudca vylúčená z prejednávania a rozhodovania v Konaní o ochranu osobnosti.“

Sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za neudržateľné a neodôvodnené, keď „*právne zdôvodnenie rozhodnutia súdu sa obmedzilo výlučne na materiálne dôvody pre vylúčenie sudcu*“. Tým podľa sťažovateľky došlo aj k porušeniu jej základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Nc 25/2008 zo dňa 22. 07. 2008 právo sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na spravodlivý proces garantované v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky porušené bolo.

2. Napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Nc 25/2008 zo dňa 22. 07. 2008 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľky, ktorá je v tomto prípade zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom. Ústavný súd preto v danej veci sťažnosť predbežne prerokoval len v rozsahu namietaného porušenia tých práv, vyslovenia porušenia ktorých sa sťažovateľka domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Tvrdenia o porušení práv podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) [čl. 6 dohovoru v znení protokolov č. 3, 5 a 8], ktoré sťažovateľka uvádza v texte sťažnosti mimo petitu, je totiž v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť argumentácie sťažovateľky (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07).

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa § 14 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) sudcovia sú vylúčení z pojednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa § 15a ods. 1 OSP účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.

Podľa § 15a ods. 2 OSP účastník môže uplatniť námietku zaujatosti podľa odseku 1 najneskôr na prvom pojednávaní, ktoré viedol sudca, o ktorého vylúčenie ide, alebo do 15 dní, odkedy sa mohol dozvedieť o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený.

Podľa § 15a ods. 3 OSP v námietke zaujatosti musí byť uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, a kedy sa účastník podávajúci námietku zaujatosti o dôvode vylúčenia dozvedel. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti námietky zaujatosti, súd neprihliadne; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Podľa § 16 ods. 1 OSP o tom, či je sudca vylúčený, rozhodne do desiatich dní od predloženia veci nadriadený súd v senáte.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že najvyšší súd porušil jej označené základné práva uznesením sp. zn. 5 Nc 25/2008 z 22. júla 2008 v súvislosti s konaním o námietke zaujatosti tým, že:

- najvyšší súd rozhodol v danej veci napriek okolnosti, že námietka zaujatosti bola podaná oneskorene,*
- uvedené uznesenie najvyššieho súdu je arbitrárne,*
- postup najvyššieho súdu pri prerokúvaní námietky zaujatosti nemá oporu v platnej legislatíve a je navyše neodôvodnený.*

Ústavný súd z príloh pripojených k sťažnosti, ako aj z vyžiadaného spisu krajského súdu sp. zn. 6 Co 392/2007 zistil, že žalobca v podaní doručenom krajskému súdu 3. júla 2008 uplatnil námietku zaujatosti v tomto znení:

„Vznášam námietku zaujatosti proti predsedníčke senátu Krajského súdu v Bratislave A. B. z dôvodu, že na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky došiel podnet na disciplinárne stíhanie predsedníčky senátu Krajského súdu v Bratislave A. B., ktorý momentálne preverujem ako minister spravodlivosti Slovenskej republiky a táto

skutočnosť by mohla spochybniť objektivnosť jej rozhodovania vo veciach sp. zn. 6 Co 392/07 a 6 Co 64/08.“

Podľa predkladacej správy zákonnej sudkyne z 11. júla 2008 adresovanej najvyššiemu súdu sa táto vyjadrila k námietke zaujatosti takto:

„Na vznesení námietku zaujatosti sa vyjadrujem tak, že účastníkov konania a ich právnych zástupcov osobne nepoznám, necítim sa byť zaujatá vo veci konať, napriek navrhovateľom zistenej skutočnosti, že bol podaný podnet na disciplinárne stíhanie, ktorý momentálne ako minister spravodlivosti SR preveruje, pretože plne rešpektujem ako sudkyňa, že spadá do kompetencie navrhovateľa ako ministra spravodlivosti preverovanie podnetov na disciplinárne stíhanie podané občanmi, resp. účastníkmi konania v iných súdnych veciach, v ktorých som rozhodovala. Táto okolnosť vyplývajúca z funkcie navrhovateľa nemôže mať však za následok, že by som ako sudkyňa nedokázala objektívne vo veci rozhodnúť.“

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Nc 25/2008 z 22. júla 2008 rozhodol o vylúčení zákonnej sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 6 Co 392/07 (vec okresného súdu sp. zn. 19 C 139/2005). Najvyšší súd v odôvodnení predmetného uznesenia uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 16 ods. 1 O. s. p. posudzoval opodstatnenosť námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O. s. p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.“

Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu k účastníkom alebo ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu, sledovanému uvedeným ustanovením, zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu a to: 1) k veci, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania

a rozhodnutia o veci, alebo 2) k účastníkom konania, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, alebo 3) k zástupcom účastníkov konania, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod 2)...

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky skutočnosť, že žalobca je ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky, do ktorého kompetencie spadá aj rozhodovanie o tom, či bude akceptovať podnet na začatie disciplinárneho konania voči konajúcej sudkyňi, predsedníčke senátu Krajského súdu v Bratislave A. B., ktorá prejednáva jeho žalobu na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v odvolacom konaní, je objektívne spôsobilá vyvolať pochybnosti o jej nezaujatosti. Na tom nič nemení ani vyjadrenie konajúcej sudkyne, ktorá sa nemusí cítiť byť subjektívne zaujatá. K vylúčeniu vo veci konajúceho sudcu totiž možno dospieť aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o jeho nezaujatosti. Uvedený záver je v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná. V danom prípade by sa preto mohlo objektívne javiť, že sudkyňa Krajského súdu v Bratislave A. B. nemôže vo veci rozhodovať nezaujato.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že uvedená sudkyňa je vylúčená z prejednávania a rozhodovania v danej veci. “

Z citovanej časti namietaného uznesenia vyplýva, že najvyšší súd svoje rozhodnutie o vylúčení príslušnej sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 6 Co 392/07 odôvodnil s poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej konštantne vychádza aj ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (a to aj v spojení s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy).

Ústavný súd v tejto súvislosti považoval za potrebné poukázať opakovane na svoju ustálenú judikatúru k základnému právu na zákonného sudcu (napr. I. ÚS 126/03, I. ÚS 121/06), v rámci ktorej spravidla zdôrazňuje, že pri skúmaní podstatných náležitostí pojmu „zákonný sudca“ podľa čl. 48 ods. 1 ústavy treba brať do úvahy nielen príslušnú

zákonnú úpravu, ale predovšetkým ustanovenia ústavy a dohovoru o nezávislom a nestrannom výkone súdnictva. Existencia nestrannosti musí byť určená jednak podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, jednak podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytuje dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť. V tomto smere ide o zvažovanie zistiteľných skutočností, ktoré môžu nestrannosť sudcu spochybníť. Z tohto pohľadu môže mať dokonca určitý význam aj tzv. zdanie (javenie sa) pochybnosti (appearance of bias). Je to inými slovami vyjadrený výstižný výrok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Delcourt v. Belgicko, 1970, séria A, č. 11, podľa ktorého „spravodlivosť má byť nielenže vykonávaná, ale musí sa aj javiť, že je vykonávaná“ (porovnaj citovanú časť z odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu). Podstatnou je dôvera, ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti u verejnosti vzbudzovať (III. ÚS 16/00).

Ústavný súd považoval za potrebné tiež zdôrazniť, že pri uplatňovaní svojej právomoci nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k danému rozhodnutiu, ani skúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na poskytnutie ochrany len v tých prípadoch, ak porušenie procesných práv účastníkov konania, ktoré sú chránené zákonmi, by znamenalo súčasne aj porušenie základných práv alebo slobôd deklarovanych ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (I. ÚS 13/00, IV. ÚS 287/04). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, alebo z ústavného hľadiska inak neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. III. ÚS 180/02, IV. ÚS 1/02).

V danom prípade je namietané uznesenie najvyššieho súdu nesporne primeraným spôsobom odôvodnené. Nemožno z neho však vyvodíť, ako sa najvyšší súd vysporiadal

s námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa splnenia formálnych podmienok na podanie námietky zaujatosti ustanovených v § 15a ods. 2 OSP, t. j. s námietkou, že v danom prípade bola námietka zaujatosti podaná oneskorene.

V tejto súvislosti ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07). Priorizovanie formálnych požiadaviek vyplývajúcich z noriem bežného zákonodarstva (formálne poňatie právneho štátu) môže totiž v konkrétnych súdnych konaniach (alebo iných právom upravených konaniach pred orgánom verejnej moci) viesť k rozhodnutiam, ktoré budú v zjavnom rozpore s účelom a zmyslom príslušnej právnej úpravy a v konečnom dôsledku môžu v súdnych konaniach spôsobiť porušenie práva na spravodlivý proces, a to bez ohľadu na to, či dôjde k porušeniu tohto práva len vo vzťahu k jednému alebo vo vzťahu ku všetkým účastníkom súdneho konania. Tieto zásady musí mať na zreteli pri svojej rozhodovacej činnosti nielen ústavný súd, ale aj iné orgány verejnej moci.

V zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanovil zákon. Ústavný súd sa vo svojej doterajšej judikatúre už priklonil k zásade prednosti ústavne konformného výkladu, čo v konaní o súlade právnych predpisov vyjadril týmto právnym názorom: „Keď právnu normu možno vysvetľovať dvoma spôsobmi, pričom jeden výklad je v súlade s ústavou a medzinárodnými dohovormi a druhý výklad je s nimi v nesúlade, nejestvuje ústavný dôvod na zrušenie takej právnej normy. Všetky štátne orgány majú vtedy ústavou určenú povinnosť uplatňovať právnu normu v súlade s ústavou“ (PL. ÚS 15/98). Zásadu prednosti ústavne konformného výkladu ústavný súd uplatňuje ale aj v konaniach o návrhoch fyzických osôb alebo právnických, pričom zdôrazňuje, že z tejto zásady „vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý

zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd“ (II. ÚS 148/06, m. m. tiež napr. IV. ÚS 96/07). Ústavný súd v súvislosti s citovaným dodáva, že ústavne konformný výklad je príslušný orgán verejnej moci povinný uplatňovať vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania a zároveň garantovať ich primeranú rovnováhu tak, aby bolo rozhodnutie v predmetnej veci akceptovateľné z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich jednak z ústavy, ako aj medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Vychádzajúc z uvedeného v danom prípade, aj keď najvyšší súd rozhodol o vylúčení príslušnej sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 6 Co 392/07 bez toho, aby vyvrátil argumenty sťažovateľky týkajúce sa splnenia podmienok na podanie námietky zaujatosti podľa § 15a ods. 2 OSP, namietaným uznesením sp. zn. 5 Nc 25/2008 z 22. júla 2008 a postupom v tejto veci podľa názoru ústavného súdu rešpektoval ústavné princípy a požiadavky vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj príslušnej judikatúry ESLP. Najvyšší súd vylúčením zákonnej sudkyne krajského súdu z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 6 Co 392/07 odstránil pochybnosti o prípadnej absencii jej nestrannosti. Za týchto okolností sa nemožno stotožniť s tvrdením sťažovateľky o tom, že namietané uznesenie najvyššieho súdu je arbitrárne, pretože najvyšší súd uviedol, že zákonnú sudkyňu krajského súdu vylúčil v záujme nestranného rozhodnutia a odstránenia pochybností.

Najvyšší súd preto rešpektujúc požiadavky ústavne súladnej aplikácie právnych predpisov a judikatúry ESLP vylúčením zákonnej sudkyne z prejednávania a rozhodovania danej veci zachoval rovnosť účastníkov konania (žalobcu aj sťažovateľky) tak, aby rozhodovanie o danej veci mohlo byť uskutočnené nestranným sudcom. Z uvedených dôvodov nemožno jeho postup a uznesenie v danej veci označiť za arbitrárne a bez opory v platnej legislatíve, a preto je podľa názoru ústavného súdu namietané uznesenie najvyššieho súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné. Na základe uvedených

skutočností ústavný súd nezistil medzi uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Nc 25/2008 z 22. júla 2008 takú príčinnú súvislosť s namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a tiež jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorá by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie umožnila vysloviť ich porušenie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po predbežnom prerokovaní odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľky (zrušenie uznesenia najvyššieho súdu, úhrada trov právneho zastúpenia), ktoré sú viazané na rozhodovanie vo veci samej.

Nad rámec tohto rozhodnutia ústavný súd pripomína, že obdobným spôsobom rozhodol aj vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 186/07, ktorá je s touto z právneho hľadiska porovnateľná.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. augusta 2009